

Bemærkninger til forslaget

I. Indledning

Vedtagelsen af nærværende beslutningsforslag indebærer meddelelse af det i henhold til grundlovens § 19 påkrævede samtykke fra Folketinget til, at Danmark ratificerer De Forenede Nationers (FN) traktat om et altomfattende forbud mod atomprøvesprængninger af 24. september 1996. Traktaten er optrykt som bilag til beslutningsforslaget.

II. Traktaten om et altomfattende forbud mod atomprøvesprængninger

Efter ca. 40 års forhandlinger om et forbud mod atomprøvesprængninger afsluttede den særlige komité vedrørende et altomfattende atomprøvestop under Nedrustningskonferencen i Genève (CD) i august 1996 behandlingen af et traktatudkast. De fem erklærede atomvåbenmagter, USA, Rusland, Kina, Storbritannien og Frankrig gav deres tilslutning til udkastet. Det var dog ikke muligt at opnå enighed i CD på grund af indisk modstand. Derfor blev udkastet til atomprøvestopaftalen på initiativ af Australien viderebragt til FN's Generalforsamling i form af et forslag til FN resolution om vedtagelse af traktaten.

Resolutionsforslaget blev vedtaget af FN's 50. Generalforsamling den 10. september 1996. Et flertal på 158 lande, herunder Danmark, stemte for. Tre lande (Indien, Libyen og Bhutan) stemte imod, mens fem lande (Cuba, Libanon, Mauritius, Syrien og Tanzania) afstod.

Traktaten blev åbnet for undertegnelse den 24. september 1996. Danmark var blandt de første, der underskrev. Pr. 15. september 1998 havde i alt 150 lande undertegnet traktaten, og 21 lande havde ratificeret, herunder de to atomvåbenmagter Storbritannien og Frankrig.

Indien og Pakistan, der ikke har undertegnet eller ratificeret traktaten, foretog hhv. fem og seks atomprøvesprængninger i maj 1998. Begge lande har siden frivilligt indgået et ensidigt moratorium. De to landes prøvestop er ikke gjort juridisk bindende.

III. Traktatens ikrafttrædelse

Traktaten træder i kraft 180 dage efter, at 44 i traktaten nævnte lande har deponeret deres ratifikationsinstrumenter, forudsat at traktaten på daværende tidspunkt har været åben for undertegnelse i mindst to år. Traktaten kan derfor tidligst træde i kraft den 24. september 1998. Det drejer sig om 44 stater, der enten er i besiddelse af atomvåben eller skønnes at have kapacitet til hurtigt at kunne producere atomvåben. I traktatteksten er der taget højde for en situation, hvor ikke alle 44 stater ratificerer traktaten. I henhold til artikel XIV vil der, såfremt traktaten ikke er trådt i kraft tre år efter datoen for dens åbning for undertegnelse, dvs. september 1999, med enstemmighed kunne indkaldes til en konference for de stater, som til den tid har ratificeret. På konferencen, som vil kunne gentages hvert år, skal man undersøge, hvilke foranstaltninger, der vil kunne træffes i overensstemmelse med folkeretten med henblik på at fremskynde ratifikationsprocessen og lette traktatens ikrafttrædelse. Beslutninger skal træffes med enstemmighed.

Med henblik på at forberede traktatens ikrafttrædelse oprettedes i november 1996 Den Forberedende Kommission med et tilhørende foreløbigt teknisk sekretariat. Sekretariatet indledte sit arbejde i Wien i marts 1997.

Det er Den Forberedende Kommissions opgave at sikre, at Det Internationale Overvågningssystem, herunder netværket af målestationer, der skal kontrollere overholdelsen af traktaten, står klar til brug ved traktatens ikrafttrædelse. Netværket af målestationer er derfor allerede under etablering. Mange eksisterende stationer vil kunne benyttes efter en opgradering og opkobling til Det Internationale Datacenter i Wien. Andre stationer skal først etableres.

IV. Danmarks tiltrædelse af traktaten

Det må anses for ønskeligt, at Danmark erklærer sig rede til at være bundet af traktaten, for derved at bidrage til styrkelsen af traktatens altomfattende forbud mod atomprøvesprængninger med henblik på endelig afskaffelse af atomvåben. Set i lyset af de indiske og